

Записник бр. 3

Записник са Треће седнице Одбора за праћење спровођења ИПАРД II програма

05. јун 2018. године, Београд

I Списак учесника:

Седници су присуствовали чланови ИПАРД II Одбора за праћење (у даљем тексту: ОП), и то представници:

1. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: МПШВ);
2. Министарства привреде;
3. Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
4. Министарства просвете, науке и технолошког развоја;
5. Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
6. Републичког завода за статистику Србије;
7. Развојне агенције Србије;
8. Привредне коморе Србије;
9. Сталне конференције градова и општина;
10. Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
11. Задружног савеза Србије;
12. Националне асоцијације воћара и повртар „Плодови Србије“;
13. Националног друштва за воћарску производњу „Наше воће Србија“;
14. Асоцијације пољопривредника;
15. Удружења пољопривредника „Клуб 100П плус“;
16. Асоцијације пољопривредних произвођача „Војводина аграр“;
17. Мреже за рурални развој Србије;
18. Удружења произвођача млека Србије;
19. Националне асоцијације прерађивача млека „SEDA“;
20. Удружења грађана „Национална LEADER мрежа“;
21. Националног удружења за развој органске производње „SERBIA ORGANICA“;
22. Савеза удружења независне асоцијације пољопривредника Србије;
23. Српског удружења младих пољопривредника;
24. ИПАРД Агенције, МПШВ (у даљем тексту: ИА);
25. Министарства финансија;
26. Министарства за европске интеграције;
27. Канцеларије за ревизију система управљања средствима ЕУ (Ревизорско тело);
28. Европске комисије (у даљем тексту: ЕК);
29. Делегације Европске уније у Републици Србији (ЕУД);
30. Пољопривредног факултета Универзитета у Београду;

31. Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду;
32. Агропомског факултета у Чачку Универзитета у Крагујевцу;
33. Института за примену науке у пољопривреди;
34. Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва.

Седници нису присуствовали чланови ИПАРД II Одбора за праћење, и то представници:

1. Министарства за заштиту животне средине;
2. Министарства државне управе и локалне самоуправе;
3. Министарства трговине, туризма и телекомуникација;
4. Министарства културе и информисања;
5. Министарства омладине и спорта;
6. Националне асоцијације „Сеоски туризам Србије“;
7. Удружења „Натура Балканика“.

Резултат: Било је присутно 25 чланова/ заменика чланова од укупно 32 са правом гласа. Кворум је постигнут и одлуке су се могле допосити.

Прилог 1 Записника: Листа учесника;

Прилог 2 Записника: Дневни ред.

II Исход седнице ИПАРД ОП:

Тачка I. Дневног реда:

На почетку Треће седнице Одбора за праћење спровођења ИПАРД II програма **г-дин Зоран Јањатовић**, заменик председавајућег, в.д. помоћника министра, руководиоца Управљачког тела (у даљем тексту: УТ) поздравио је присутне чланове ОП, као и госте из Брисела, након чега је дао реч председавајућем ОП, **г-дину Браниславу Недимовићу**, министру пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Г-дин Бранислав Недимовић, председавајући, министар МПШВ поздравио је присутне представнике Европске комисије (у даљем тексту: ЕК), делегације Европске уније (у даљем тексту: ДЕУ), све представнике пољопривредних произвођача, Министарства за европске интеграције, Привредне коморе Србије. Изразио је задовољство првим резултатима спровођења ИПАРД II програма и очекивање потписивања првих уговора са корисницима ИПАРД фондова, уз истовремено изражену бојазан по питању брзине решавања поднетих захтева. Истовремено, указао је и на значај транспарентности у спровођењу ИПАРД II програма. Почетни резултати по питању првих позива указују на широку регионалну дистрибуцију поднетих захтева. Следеће позиве најавио је за јули и

август и истакао да је за сада обрађено 20 захтева. Најавио је могућност јачања капацитета Управе за аграрна плаћања у циљу скраћивања периода обраде захтева.

Тачка 2. Дневног реда

Г-дин Данило Голубовић, саветник министра за европске интеграције, Министарство за европске интеграције, поздравио је присутне чланове ОП у име г-ђе Јадранке Јоксимовић. Изразио је задовољство почетком спровођења ИПАРД II програма, као и потписивањем Финансијског споразума, као и снажну подршку будућем јачању капацитета Управе за аграрна плаћања.

Тачка 3. Дневног реда

Г-дин Зоран Јањатовић је информисао чланове ОП да процедура званичног постављења Националног службеника за одобравање (у даљем тексту: ПАО) још увек није спроведена и истовремено је најавио обраћање скупу г-дина *Liam Breslina*, представника ЕК.

Тачка 4. Дневног реда

Г-дин *Liam Breslin*, руководилац јединице за претприступну помоћ Генералног директората за пољопривреду и рурални развој (у даљем тексту: ДГ АГРИ), ЕК напоменуо је да је период од протеклих шест година припреме за акредитацију био дуг период и да је доста посла обављено. Пренео је позитивне утиске са недавно одржаног 85. Међународног сајма пољопривреде у Новом Саду. Истакао је да би било од велике важности ако би ИПАРД Агенција (у даљем тексту: ИА) могла запослити додатних 10-15 новозапослених за обраду ИПАРД захтева. Следеће, нагласио је да целокупан процес спровођења ИПАРД II програма мора бити у складу са свим правилима, тако да ЕК може у наредном периоду оправдати додатна средства за Србију. Анализа потрошених средстава спроводиће се за све земље у региону. Штавише, веома је добро што се ускоро очекује објављивање Четвртог јавног позива, као и искуство из спроведених првих јавних позива. Потписани Финансијски споразум истовремено омогућава коришћење фондова ЕУ и закључивање првих уговора у Србији. Такође, указао је на потребу акредитације нових мера у наредном периоду, првенствено мера М7 и М9. На крају презентације изразио је задовољство и честитао Србији на почетку спровођења ИПАРД II програма уз препоруку да се искоришћењем средстава остваре бенефити за српску пољопривреду.

Након уводних излагања приступило се радном делу седнице ОП.

Г-дин Зоран Јањатовић је у наредном делу скупа позвао све присутне чланове ОП да се представе ради утврђивања кворума за гласање. Након представљања чланова ОП утврђено је да постоји кворум, с обзиром на то да је било присутно 25 чланова/ заменика чланова са правом гласа, чиме је обезбеђена могућност доношења одлука.

Тачка 5 Дневног реда: Усвајање Дневног реда

Г-дин Зоран Јањатовић констатовао је да није било коментара по питању предлога Дневног реда, самим тим приступило се гласању за његово усвајање.

Одлука број 1

Дневни ред је усвојен консензусом.

Тачка 6. Дневног реда: Усвајање Записника са претходне седнице Одбора за праћење ИПАРД II програма

Након гласања констатовано је да је Записник са претходне седнице ОП усвојен једногласно.

Одлука број 2

Записник са Друге седнице ОП је усвојен консензусом.

Тачка 7 Дневног реда: Информација о спровођењу одлука донетих на претходној седници ИПАРД II Одбора за праћење

Г-дин Зоран Јањатовић је у наставку седнице дао реч г-ђи Сањи Продановић, руководиоцу Групе за техничку помоћ и промоцију програма руралног развоја, УГ, МПШВ, која је информисала присутне о спровођењу одлука донетих на претходној седници ОП. Констатовала је да су све предвиђене активности успешно спроведене, док се неке и даље спроводе.

1. Усвојен је Дневни ред Друге седнице ОП и Записник са Прве седнице ОП.

Одлуке које су донете на Другој седници Одбора за праћење су се односиле на усвајање Дневног реда и Записника са претходне седнице Одбора.

2. Послат је акредитациони пакет НАО и ЕК.

Акредитациони пакет је послат у октобру 2017. године Европској комисији. Резултат је позитиван.

3. Расписани су први јавни позиви за ИПАРД мере.

Први јавни позив за ИПАРД мере је објављен 25.12.2017. године. Други јавни позив за исту меру за инвестиције у набавку нових трактора је расписан 04. јануара 2018. године и оба позива за меру М1 су била затворена 26. фебруара 2018. године. Први јавни позив за меру М3 је расписан 27. марта и затворен 28. маја 2018. године.

4. Спровођење Плана активности видљивости и комуникације.

Активности које се тичу промоције се континуирано спроводе.

Г-дин **Зоран Јањатовић** је у наставку седнице најавио следећу тачку Дневног реда, информација о промени чланова ОП.

Тачка 8. Дневног реда: Информација о промени чланова

Г-ђа **Сања Продановић** је информисала присутне о изменама 11 чланова/заменика чланова ОП, и то: Управа за пољопривредно земљиште, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде; Министарство финансија; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарство државне управе и локалне самоуправе (процедура именовања заменика члана је у току); Национално друштво за воћарску производњу „Наше воће Србија“; Развојна агенција Србије; Пољопривредни факултет Универзитета у Београду. Нови чланови ИПАРД ОП су следећи: Српско удружење младих пољопривредника, Савез удружења независне асоцијације пољопривредника Србије и Удружење „Натура Балканика“.

Тачка 9. Дневног реда: Информација о измени Листе прихватљивих трошкова

Г-дин **Слободан Живановић**, руководилац Групе за програмирање, МПШВ, је изјавио да је у претходном периоду интензивно рађено на измени Листе прихватљивих трошкова (у даљем тексту: ЛПТ), која је од стране ЕК усвојена средином 2016. године. Након усвајања ИПАРД II програма и одобравања акредитационог пакета од стране ЕК, УГ је интензивно радило на припреми правилника за мере М1 и М3, при чему је ЛПТ њихов интегрални део. Приликом припреме наведених правилника уочило се да поједини трошкови и инвестиције нису појашњени на адекватан начин, те се стога приступило измени ЛПТ у сарадњи са колегама из Управе за аграрна плаћања. Током марта припремљен је нацрт измењене ЛПТ који је био предмет разматрања са колегама из Управе за аграрна плаћања током марта и априла. Такође, консултативни процес је обављен и са ЕК. ЛПТ је одобрена од стране ИА 30. маја, а од стране ЕК обезбеђена је сагласност на измену ЛПТ 04. јуна 2018. године, и као таква ће бити део измене правилника за меру М1, на чему ће се током јуна радити са колегама из ИА. Суштинске измене ЛПТ се односе на додате нове инвестиције. Г-дин Слободан Живановић се у току излагања захвалио на сугестијама пристиглим од стране Привредне коморе Србије које су унете у измењену ЛПТ. Такође, у ЛПТ су укључени и сви видови обновљивих извора енергије као прихватљив трошак за мере М1 и М3.

Тачка 10. Дневног реда: Тренутно стање у вези спровођења ИПАРД II програма

Г-дин **Небојна Петровић**, помоћник министра, Сектор за управљање средствима ЕУ, Министарство финансија, НАО СО на почетку излагања је потврдио потписивање

Финансијског споразума. Захвалио се на подршци ДГ АГРИ, ЕК, колегама из ДФУ, колегама из Министарства за европске интеграције, МПШВ, Канцеларије за ревизију управљања средствима ЕУ (РТ), као и колегама из Министарства финансија. У контексту наведеног информисао је присутне да је у првом кварталу 2017. године основана ИПАРД радна група са циљем обављања свих припремних активности ради финализације поверавања буџетских послова која је сачинила Акциони план за решавање налаза екстерне ревизије. АП је реализован у јулу 2017. године чиме су се стекли услови за спровођење друге екстерне ревизије у августу и септембру са циљем провере функционалности целокупне ИПАРД оперативне структуре, као и НАО СО и НФ у смислу институционалних и административних капацитета. ДГ АГРИ је у новембру спровео још једну додатну мисију, након чега је уследила екстерна ревизија која се тичала базе референтних цена, да би крајем фебруара 2018. године добили финални извештај ДГ АГРИ, чиме је у начелу добијено зелено светло за потписивање Финансијског споразума и почетак спровођења мера М1 и М3. Наредни кораци, односно циљеви за предстојећи период односе се на припрему Акционог плана за нове мере: М7 – Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања и М9 – Техничка помоћ. Истовремено, пратиће се и надзирати спровођење акредитованих мера М1 и М3.

Г-дин Liam Breslin констатовао је да се процес акредитације одвијао врло брзо, што је било добро. Истовремено, указао је и на значај и потребу одржавања континуитета и стабилности Националног службеника за одобравање. У складу са најављеном припремом Акционог плана за нове мере указао је на могућност почетка спровођења мере М9 – Техничка помоћ од следеће године, као и мере М7 која се односи на рурални туризам, као врло значајну за развој руралног туризма у Србији.

Г-дин Зоран Јањатовић, уз захвалност за сугестије изнете од стране г-дина *Liam Breslin*, констатовао је да ће се у наредном периоду тежити томе и у наставку седнице најавио излагање г-ђе Данице Попадић испред РТ.

Г-ђа Даница Попадић, руководилац Групе за ревизију, Канцеларија за ревизију управљања средствима ЕУ, након поздрављања скупа, констатовала је да је у оквиру канцеларије РТ формирана група за ревизију ИПАРД II програма са тренутно четири запослена у оквиру предвиђених пет радних позиција. Ажуриран је Приручник за ревизију ИПАРД II програма и као такав достављен ДГ АГРИ. Канцеларија је у претходном периоду била укључена у све предакредитационе ревизије, као и ревизије које је спроводио ДГ АГРИ, активно је укључена у рад ИПАРД ОП, као и радне групе за решавање ИПАРД налаза. У наредном периоду очекује се даља обука запослених, усвајање ревизорске стратегије, ажурирање контролних листи у складу са процедурама, правилницима и смерницама добијеним од ДГ АГРИ, спровођење ревизије система почев од потписивања Финансијског споразума, као и активности које се односе на припрему плана обуке, анализе радне оптерећености и сл. РТ располаже свим сертификатима неопходним за обављање свих потребних ревизија. Тренутно је у поступку процедура

добијања сертификата за четири ревизора. У току је завршна фаза процеса усвајања закона који се тиче РГ, политика задржавања запослених, ревизија информационих система, као и процена рада функције интерне ревизије у свим министарствима.

Тачка 11. Дневног реда: Опште информације у вези спровођења Програма/ мера на основу мониторинг табела и резултата позива

У оквиру ове тачке Дневног реда у свом излагању испред УТ, г-дин **Зоран Јањатовић** је констатовао да су расписана прва три јавна позива, са циљем искоришћавања средстава из буџетске 2015. године због чега су у фокусу у оквиру наведених позива биле инвестиције у набавку нове опреме и механизације, без изградње објеката. Први јавни позив расписан је за меру М1, у износу од 8,3 милиона евра, док се Други јавни позив односио на набавку трактора, са расположивим средствима од 4,6 милиона евра. Трећи јавни позив за ИПАРД мере, односно Први јавни позив за меру М3, расписан је за набавку опреме за прераду и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства, са укупним износом расположивих средстава од 7,3 милиона евра. У оквиру мере М1 поднето је захтева за подршку у вредности близу 7 милиона евра (83% средстава у односу на расположиви буџет), што значи да у оквиру Првог јавног позива неће бити рангирања. У случају Другог јавног позива за набавку трактора ситуација је била другачија, у смислу већег обима захтеваних средстава (око 11,5 милиона евра) у односу на расположива средства. План позива који је објављен у децембру 2017. године пружио је довољно простора потенцијалним корисницима за припрему неопходне документације за предстојећи Четврти и Пети јавни позив за инвестиције у изградњу, доградњу и реконструкцију објеката, као и уградњу и набавку опреме и механизације. Анализирајући структуру позива по секторима констатовао је да је у оквиру Првог јавног позива за меру М1 поднето 82 захтева, са најзначајнијим учешћем сектора воће и поврће од 53%, затим сектора млека од 17% и сектора меса од 9%. Сектор млека и меса је био мање заступљен јер су се прихватљиве инвестиције преваходно односиле на набавку опреме и механизације за руковање стајљаком, припрему сточне хране, као и набавку возила за транспорт. Такође, образложио је да разлоге слабијег одзива корисника у сектору сточарства треба потражити и у чињеници да је стандарде на крају инвестиције лакше достићи у сектору воћарства него у сектору сточарства. Један од лимитирајућих фактора јесте и велики број мањих газдинстава са комбинованом производњом која обухвата сектор млека и меса, као и сектор воћа и поврћа, посебно у регионима Централне Србије. Произвођачи који се интензивно баве производњом воћа и поврћа инвестирали су преваходно у опрему за бербу, сортирање и паковање (преко 5 милиона евра, са 48% учешћа) ради унапређења постојеће производње. Такође, значајан интерес потенцијални корисници су исказали бројем поднетих захтева за системе за наводњавање, опрему за руковање стајљаком, системе противградне заштите, опрему и механизацију за обраду земљишта, припрему сточне хране итд. Такође, напоменуо је да су проблеми око легализације објеката у оквиру сточарске производње изазов на коме ће се радити и у

наредном периоду, у сарадњи са надлежним министарствима, посебно Министарством државне управе и локалне самоуправе, као и на унапређењу испуњености услова за изградњу објеката. У оквиру Другог јавног позива који се односио на набавку трактора, поднето је 396 захтева, од чега се 2/3 захтева односило на сектор осталих усева, 20% на сектор воћарства, док су остали сектори остварили значајно ниже учешће у броју поднетих захтева. Највеће интересовање исказано за набавку трактора јасан је показатељ застарелости механизације на газдинствима, при чему је потребно истаћи ограничење од 20% у оквиру мере М1 за ову инвестицију. Сходно претходно наведеном, због великог одзива потенцијалних корисника, у оквиру Другог јавног позива ће бити примењен систем рангирања. Када је реч о структури захтева према типу корисника, у оба позива доминантна је заступљеност физичких лица: 2/3 (73%) у Првом јавном позиву и 96% у Другом јавном позиву, док је посматрано укупно за оба позива за меру М1 учешће физичких лица – индивидуалних пољопривредних газдинстава износило 92%, при чему су правна лица – привредна друштва остварила учешће од 7%. Очекује се веће учешће правних лица у укупно поднетим захтевима за меру М3. Када је реч о регионалној заступљености, Регион Војводине у поднетим захтевима остварује учешће веће од 50%. У наставку излагања напоменуо је да се наредни кораци односе на расписивање Четвртог и Петог позива у јулу и августу за изградњу објеката, набавку опреме, набавку трактора, уз могућност коришћења алокација из 2016. и 2017. године. У оквиру Четвртог позива биће заступљени сектори млеко, месо, воће и поврће, уз минималну подршку од 5.000 евра и максималну од 1.000.000 евра. У оквиру Петог јавног позива за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства биће заступљени сви сектори. Наредне активности ће се односити на припрему за акредитацију мера М7 и М9, посебно мере М9 – Техничка помоћ. Такође, радиће се и на припреми мера М4 – Агроеколошко-климатске мере и мера органске производње и М5 – Спровођење локалних стратегија руралног развоја – *LEADER* приступ. У наредном периоду радиће се активно и на едукацији запослених и финализацији попуњавања радних места.

Г-дин Жарко Радат, директор УАП, је на почетку обраћања поздравио присутне уз констатацију да су завршена три јавна позива са пристиглим захтевима и процесом обраде истих који је у току, као и до сада спроведених 10 контрола, што указује да смо на прагу потписивања првих уговора. Током 2016. и 2017. године обављене су две ревизорске мисије. У складу са налазима ревизије усвојене су измене релевантног законског оквира крајем 2016. године, у августу 2017. године извршено је пресељење дела Управе за аграрна плаћања (будуће ИПАРД агенције) у адекватне просторије у смислу испуњавања стандарда из серије ISO 27.000 који се тичу безбедности приступа и информација да би у новој згради дочекали екстерну ревизију, као и ревизију ЕК. Пред УАП је био изазов запошљавања одговарајућег кадра, као и процене очекиваног броја захтева који ће моћи да буду обрађени, затим ваљана комуникација са потенцијалним корисницима у смислу психовог препознавања имајући у виду да је ИПАРД намењен преваходно газдинствима средње величине, са јасним планом развоја, прерађивачкој индустрији, малим и средњим

предузећима која се баве одговарајућом делатношћу у циљу подизања конкурентности и достизања стандарда. Анализа радне оптерећености је предвиђала обраду око 500 захтева годишње а имајући у виду број поднетих захтева по основу до сада расписана три јавна позива, може се рећи да је процена била задовољавајућа. Ипак, стиче се утисак да се све мало спорије одвија по питању обраде пристиглих захтева у односу на могућности, за шта постоје објективни и субјективни разлози. Према процени, око 80-90% пристиглих захтева имају неки формални недостатак, што утиче на време потребно за донуну документације. Према новом Закону о општем управном поступку захтев се не сматра непотпуним ако недостаје документ за који је у обавези да изда неки други државни орган. Преостало је око 5 месеци за решавање пристиглих захтева. Према резултатима до сада расписаних позива, за Први јавни позив располажемо већим износом средстава у односу на захтевана, за Други јавни позив располажемо мањим износом средстава у односу на захтевана, док за Трећи јавни позив располажемо већим средствима у односу на износ захтеваних средстава. Конкретно то значи да када су већа расположива средства у односу на захтевана, захтеви се уредно исплаћују по редоследу подношења. Што се тиче набавке трактора, након прегледа пристиглих захтева приступиће се њиховом бодовању, односно рангирању у складу са процедурама. Истовремено, припрема се акредитација за још две мере, као и расписивање још два позива током летњих месеци у оквиру којих ће, поред до сада расписаних инвестиција, бити укључена и изградња објеката.

Након излагања г-дина Жарка Радат, директора ИЛ, приступило се дискусији.

Г-дин Ненад Будимовић, Привредна комора Србије, истакао је добру сарадњу са УТ. Као највећи проблем у сточарству навео је проблем легализације објеката као и недовољну информисаност пољопривредних произвођача о стандардима и законодавству. Такође, као значајан проблем јавља се и питање адекватног одлагања стајњака. Навео је и проблем произвођача живинског меса и конзумних јаја и у том смислу се приступило припреми предлога измене ЛПТ, што је у оквиру Сектора за рурални развој позитивно решено. У наредном периоду радиће се на томе да се произвођачи конзумних јаја укључе у ИНАРД програм имајући у виду вредност ове производње од око 130 милиона евра на годишњем нивоу и око 2.500 запослених. Производња је сконцентрисана у око 20 већих произвођача, а до 31. децембра 2020. године законодавство предвиђа обавезу прилагођавања производње одређеним стандардима у смислу услова у кавезном систему држања живине.

Г-дин Зоран Јањатовић се захвалио на излагању, као и на достављеним коментарима и нагласио да ће и у наредном периоду бити настављена сарадња са Привредном комором Србије и истовремено је указао на велики значај повратних информација.

Г-дин Божо Јоковић, Национално друштво за воћарску производњу „Наше воће Србија“, је на почетку излагања изразио наду да ће у наредном периоду и виноградарски

бити укључени у ИПАРД програм. Указао је на потребу да се уради нова анализа прихватљивих граница за инвестицију. Истовремено, нагласио је потребу да са надлежним институцијама у наредном периоду треба приступити решавању питања својине у катастру, посебно по питању земљорадничких задруга које имају перазјашњене имовинско-правне односе, да се омогући директан наступ произвођачких групација на тржишту, без посредника, чиме би се ојачале саме произвођачке организације, по моделу произвођачких организација у ЕУ. Тренутно стање које онемогућава директан пласман производа произвођачким организацијама доводи до стално присутних проблема. Као највећи проблем истакао је неорганизованост наших произвођача, што у крајњој инстанци има за последицу да иако имамо неколико јаких брендова у воћарству (ариљска малина, облачинска вишња са заштићеним географским пореклом), исти нису препознатљиви у смислу маркетиншки пропраћеног наступа на светском тржишту. Изразио је уверење да се сами произвођачи морају организовати у маркетиншком наступу на светском тржишту, уз помоћ МППВ, Министарства трговине, Министарства финансија, Привредне коморе Србије. Привредна комора Србије би требало да буде амбасадор удружења произвођача по питању промоције и маркетинга, уз успостављање сарадње између наведених институција. Предложио је да се за задруге основане на бази оснивачког удела, које немају капацитет за аплицирање за ИПАРД подстицаје, размотри припрема модела у оквиру ИПАРД II програма који ће удруживањем имовине задругара и кооперантских уговора обезбедити потребне површине и уговорене количине производње за пријаву за ИПАРД подстицаје, будући да је задруга посилац производње за рачун задруге, задругара и коопераната. Имајући у виду да задругари и кооперанти имају здружену производњу, истовремено је неопходно обезбедити испуњење свих неопходних стандарда, здравствено-безбедносних услова производње хране, као и мониторинг производње у контролисаним условима.

Г-ђа Anna Nowak-Wood, осврнувши се на достављени Извештај, констатовала је да је Србија показала одговорност у спровођењу претходних позива. Такође, констатовала је да је по питању инвестирања у опрему доминантан сектор воћарства и повртарства, односно осталих усева за инвестиције у куповину нових трактора и да би било пожељно да се у наредним позивима, колико је могуће, изврши диверзификација и на друге секторе. Такође, изразила је задовољство због значајног учешћа физичких лица – индивидуалних пољопривредних газдинстава у укупно поднетим захтевима али да је са друге стране мали број захтева поднет од стране задруга и да би у наредном периоду био пожељан пораст њиховог учешћа. Нагласила је и да је највеће учешће остварио Регион Војводине са учешћем у броју поднетих захтева од 72%, те је у том контексту изразила наду да ће у наредним позивима бити више поднетих захтева из Региона Јужне и Источне Србије, који сада учествује са 14%. Такође, истакла је неопходност јачања подршке од стране Пољопривредне саветодавне и стручне службе Србије (у даљем тексту: ПССС). Добро је што је ПССС припремила 29 пословних планова, али од њих очекујемо већи број припремљених пословних планова. Када је реч о општим трошковима, она сматра да су трошкови припреме апликација и пословног плана превисоки и да би било боље ако би се

та средства усмеравала на саму инвестицију. У том контексту навела је потребу већег ангажовања саветодавних служби у смислу помоћи подносиоцима захтева у припреми пословног плана и пријавних формулара. По питању подношења великог броја захтева за набавку трактора поставила је питање благовременог обавештавања потенцијалних корисника пре расписивања наредног позива за тракторе о томе да ли су њихови захтеви прихваћени или одбијени, како би се избегла ситуација дуплог аплицирања и тиме значајно повећаног броја захтева за обраду. Сматра да би у том смислу требало учинити процес обраде апликације видљивим за саме подносиоце захтева, што за сада изгледа да није случај.

Г-дин Никола Михајловић, Задружни савез Србије, информисао је скуп о искуствима колега из Хрватске у вези ашимирања задруга у циљу повећања интересовања за коришћење ИПАРД фондова, регулисања питања катастра, легализације објеката на селу и стипендирања младих пољопривредника. Напоменуо је и да са једне стране држава помаже задруге а са друге стране одмаже у смислу регулисања питања задружне имовине.

Г-дин Liam Breslin је изразио слагање са г-ђом *Nowak-Wood* по питању обраде поднетих захтева за тракторе и изразио је забринутост због великог броја још увек необрађених захтева. Он је истакао да је то проблем који Србија треба да реши. Значај Четвртог и Петог Јавног позива је већ наведен. Упутно је питање удружењима произвођача да ли индивидуални произвођачи имају њихову подршку у области прераде/складиштења на тржишту воћа и поврћа или можда од стране Привредне коморе Србије. Пример је дат за успостављање централног складишта са расхладном комором за малину у власништву неколико малих произвођача.

Г-дин Никола Михајловић навео је податак да у Србији постоји 33.000 разних удружења, од чега 1.500 земљорадничких задруга и око 20 задружних савеза, при чему је у Привредној комори Србије обавезно чланство. Истакао је проблем имовинско-правних односа у смислу да поједини државни органи не спровode на адекватан начин укњижбу задружне имовине, што додатно успорава рад задруга. У том контексту навео је пример задруге која је својим средствима и уз државну подршку изградила силос али катастар не дозвољава укњижбу иако располажу валидним доказима, што је конкретан пример да држава са једне стране помаже а са друге одмаже задругама. Такође је нагласио да пружају помоћ и подршку задругама и да би својим радом требало да их подстакнемо на боље резултате.

Г-дин Александар Богуновић, Привредна комора Србије, је подсетио да је питање било да ли држава конкретно помаже да се произвођачи организују у задруге, и да у том погледу сматра да се то питање превасходно односи на рад саветодавне службе у смислу едукације произвођача, као и да су саветодавне службе имале детаљни тренинг и обуку везано за задругарство. Привредна комора Србије се тим послом не бави, већ помаже задругама у проналажењу тржишта и наступу на тржишту, с обзиром да су у питању

правна лица која су уједно и чланице коморе. Сматра да је увођење произвођача у сегмент прераде врло ризично и да је у том контексту најпрофитабилнији производ у процесу прераде – смрзнута малина, будући да је у целом том ланцу највећа зарада на смрзнутој малини, односно свака додатна прерада не доноси толики профит. Нагласио је да је са становишта произвођача најзначајнији маркетинг и присуство на страним тржиштима, док читав систем који укључује контролу, откуп, прераду, складиштење, уговарање, транспорт, испоруке, гаранције квалитета, представља један комплексан систем, тако да би увођење произвођача из примарне производње био ризичан процес.

Г-ђа Евица Михаљевић, Национална асоцијација воћара и повртара „Плодови Србије“ сматра да у Србији постоји озбиљна производња вишње и малине и да се вредновање исте мери оствареним обимом извоза. Такође, навела је податак да је извоз воћа и поврћа са око 400.000 - 500.000 тона последњих година достигао обим од око 1.000.000 тона. Констатовала је да је највећа зарада у пролази свежих производа у малим паковањима, изласком на европско тржиште, што је условљено сезонским моментом приспећа пољопривредних производа. Постојећа прерада воћа и поврћа у Србији је недовољна за озбиљан наступ на међународним тржишту, за шта је потребна финансијска стабилност, као и испуњење веома захтевних стандарда за европско тржиште. Нагласила је да је у Србији потребно да се сагледају потенцијали за воћарске културе. По питању спровођења ИПАРД II програма изразила је мишљење да би за наредне позиве било пожељно скраћивање рокова за обраду поднетих захтева у циљу благовременог информисања заинтересованих страна.

Г-дин Зоран Јањатовић се захвалио на претходном излагању уз изражено мишљење да је по питању расписаних позива било доста добрих коментара који ће у наредном периоду бити усвојени.

Г-дин Божо Јоковић је констатовао да Србија има веома квалитетну воћарску производњу али да тај квалитет у виду брэнда није искоришћен на адекватан начин, уз навођење примера да Србија има бољи квалитет малине од Пољске али да у поређењу са Пољском у неупоредиво мањој мери извози свежу малину.

Г-дин Зоран Јањатовић је у наставку седнице најавио презентацију г-ђе *Nowak-Wood* са темом која се односи на кратке ланце снабдевања.

Тачка 12. Дневног реда: Кратки ланци снабдевања и могућности у оквиру ИПАРД-а у Србији

Г-ђа Anna Nowak-Wood пре почетка презентације подсетила је да је на претходној седници било речи о припреми брошуре за конкурсације за *LEADER* меру, а сада је та публикација припремљена и преведена на српски језик. Презентација Кратки ланци снабдевања и могућности у оквиру ИПАРД-а у Србији је доступна на веб страници МППВ.

Г-дин Зоран Јањатовић се захвалио на претходном излагању и изразио задовољство због присуства на поменутој радионици у Румунији. Такође, напоменуо је да ће се у наредном периоду размотрити могућност сарадње са задругама по питању концепта кратких ланаца снабдевања, као и могућности прилагођавања критеријума прихватљивости за пријављивање, што подразумева рад са локалним и регионалним развојним агенцијама, као и сарадњу са Сталном конференцијом градова и општина (у даљем тексту: СКГО) и изразио је наду да ће укључивање локалног пивова бити у већој мери изражено у циљу примене концепта кратких ланаца снабдевања. Известио је скуп да је правилник за *LEADER* у финалној правној процедури и да се у наредних пола године планира расписивање националног конкурса за припрему локалних стратегија.

Г-дин Liam Breslin поставио је питање шта ће се десити са произвођачима који нису укључени у процес складиштења и прераде. Компаније и супермаркети ће утицати на цене, без могућности да произвођачи утичу на исте. У ту сврху требало би да користе ИПАРД фондове како би унапредили своју производњу и прераду. Све земље у окружењу имају производе и потенцијал за концепт кратких ланаца снабдевања. Пилот пројекат који је трајао годину дана треба да нам покаже да ли би било корисно примењивати ову меру. Уколико се одлучимо за примену концепта кратких ланаца снабдевања, исти би могао бити примењен у оквиру мере М3.

Г-дин Зоран Јањатовић се захвалио на претходном излагању и изразио наду да ћемо до краја јула имати врло прецизне развојне пројекте у сарадњи са Мрежом за рурални развој и удружењем „Агро-ско воће“, као и да ћемо представити резултате. У вези концепта кратких ланаца снабдевања нагласио је да ће се исти узети у разматрање у наредном периоду. У наставку је најавио следећу тему Дневног реда која се односи на измену ИПАРД II програма.

Тачка 13. Дневног реда: Дискусија о измени Програма

Г-дин Слободан Живановић најавио је дискусију о измени ИПАРД програма која се односи на увођење сектора вина. У ИПАРД II програму су дефинисане буџетске алокације за сваку меру за сваку годину тако да би у наредном периоду ИПАРД радна група требало да припреми и предложи ИПАРД ОП које те алокације и из које године треба да буду измењене у ИПАРД II програму, односно реалоциране на неке друге мере или године. Алокације за мере М7 и М9 које нису акредитоване у досадашњем процесу би требало да буду реалоциране или на те исте мере за 2016. и 2017. годину или на неке друге мере, о чему ће одлука бити донета у наредном периоду. Предлог би требало да буде припремљен за наредну седницу ИПАРД ОП с обзиром да би наведене алокације требало да буду утрошене до краја ове године. Истовремено је упутио позив заинтересованим странама да доставе предлоге и сугестије за измену ИПАРД II програма како би предлог за измену био припремљен за наредну седницу ОП.

Поред предлога достављених Секретаријату Одбора у писаној форми **Г-дин Александар Богуповић** напоменуо је да у оквиру мере М1 у систему бодовања правна лица нису у позицији која омогућава једнако бодовање у поређењу са физичким лицима те је стога предложена могућност раздвајања бодовања правних и физичких лица. Наредна сугестија односи се на питање испуњења минималних националних стандарда у области заштите животне средине имајући у виду да се овде не ради о минималним већ свим стандардима које треба испунити у овој области, те се стога фокус ИПАРД програма са конкурентности померио на испуњавање еколошких стандарда у области заштите животне средине. Такође је истакао и да је ова проблематика у оквиру мере М3 изражена у још драстичнијој мери у смислу нерегулисаног третмана отпадних вода, поготово у области прераде апималних производа, при чему таква обавеза не постоји ни у оквиру националних прописа. Чланом 19. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, одређен је рок за примену исте до краја 2025. године, уз обавезу припреме Акционог плана. На основу резултата шестогодишњег пројекта Министарства на тему смањења загађења из индустрије само две кланице су располагале постројењем за третман отпадних вода у Србији, и пиједна млекара, тако да је претпоставка да у оквиру поднетих захтева за меру М3 нема ни једне млекаре или кланице. Истовремено, мали број прерадних капацитета има прикључак на канализациону мрежу. Из наведених разлога прва инвестиција би се у том случају односила на набавку постројења за третман отпадних вода. Ове инвестиције су значајне и финансијски захтевне, како са становишта набавке тако и каснијег одржавања. У смислу наведеног предложена је могућност дефинисања минималног националног стандарда који би компаније кроз сет инвестиција проширивале, односно допуњавале до испуњења свих захтеваших националних и стандарда ЕУ. По питању гринфилд инвестиција указао је на евентуалне нејасноће код корисника у смислу шта се конкретно подразумева под истом у погледу захтева, односно услова на почетку и на крају инвестиције, као и капацитета којим располажу корисници. Када је реч о Листи *DG SANTE*, у смислу да објекти који се налазе на овој Листи не могу да користе ИПАРД средства, напоменуо је постојање одређених објеката који су на помеситој Листи али не извозе у ЕУ, тако да би због наведеног услова тражили уклањање са Листе *DG SANTE*, будући да их та ситуација доводи до немогућности коришћења ИПАРД средстава. Сматра да би било добро да се таквим фирмама омогуће макар инвестиције у заштиту животне средине. Мишљења је да је најављени конкурс у трајању од три месеца дуг период, и предложио да рок трајања конкурса и обраде захтева буде мало краћи. Истовремено је указао на уобичајену дужину трајања процеса прикупљања неопходне документације по питању грађевинских дозвола која, у зависности од општине, може да траје и дуже од једне године. Када је реч о Листи референтних цена, предлог је да би иста требало да буде јавно доступна. Један од предлога је такође и да понуде које се достављају не морају да буду у оригиналу већ да се могу достављати и копије понуда. У оквиру предлога укључивања сектора вина напоменуо је потребу да се изврши разграничење између малих и великих произвођача у

смислу усмеравања малих произвођача ка националној шеми. Следећа сугестија односи се на питања вештачки створених услова при чему је предлог да се јасно дефинише шта су за сваку ситуацију вештачки створени услови, како би се избегла ситуација да неко ко жели заиста да испуни одређене услове за бодовање не буде окарактерисан као да ствара вештачке услове за бодовање, као нпр. преношење газдинства на младе носиоце или жене.

Г-дин Зоран Јањатовић се захвалио на изнетим предлозима и сугестијама члановима испред Привредне коморе Србије. Што се тиче критеријума рангирања, навео је да се после првих позива прати рангирање, односно критеријуми рангирања. У случају да велики број корисника може остварити критеријуме, исти су предмет измене. Једина разлика у рангирању између правних и физичких лица односи се на жене и лица до 40 година, док су сви остали критеријуми исти и код правних и код физичких лица. Стратешко опредељење Министарства је подршка младим пољопривредницима којима је пољопривреда једина делатност, за разлику од правних лица која се поред пољопривреде могу бавити и другим делатностима, тако да по том питању неће бити одступања. По питању минималних националних стандарда, када се располаже употребном дозволом у мери МЗ, истовремено су задовољени сви минимални национални стандарди. По питању испуњења еколошких стандарда нису потребни додатни услови, као што је студија процене утицаја на животну средину. Уколико се инвестира у третман отпадних вода и то буде инвестиција за ИПАРД, у том случају се прати испуњење и европских стандарда. Што се тиче гринфилд инвестиција, према правилнику циљ за меру М1 је унапређење конкурентности постојећих пољопривредних газдинстава, што подразумева неопходност да корисник већ послује у датом сектору, нпр. мора имати макар $\frac{1}{2}$ ha поврћа, а да на крају инвестиције има око 40, 50 ha. У сточарству, на почетку инвестиције се може имати једна крава а на крају инвестиције стадо од 250 крава. Изменом правилника у сектору воћа услов за конкурисање ће се проверавати не на почетку, што је раније био случај, већ на крају инвестиције. Што се тиче Листе *DG SANTE*, жеља Републике Србије је да буде што више ИПАРД корисника, тако да је ово питање усмерено на ДГ АГРИ.

Г-дин Александар Богуповић је појаснио да су све препоруке, предлози и сугестије прикупљене са терена. Изразио је уверење да контролна листа мора бити доступна кориснику како би био информисан која је документација неопходна за подношење захтева с обзиром на велике спекулације око овог питања. Такође је указао на предуг период за обраду захтева и за добијање информација о решавању захтева, с обзиром на неопходност претходног обезбеђења средстава за инвестицију.

Г-ђа Anna Nowak-Wood је нагласила да је неопходно да се разуме да је услов испуњења еколошких стандарда правни захтев заснован на регулативама ЕУ и циљевима ИПАРД II програма, и да је став ДГ АГРИ стриктан по том питању.

Г-дин Александар Богуповић је појаснио да се захтев није односио на стандарде ЕУ већ на предмет инвестиције.

Г-дин Зоран Јањатовић, је констатовао да постоји могућност подношења предлога који ће бити размотрен, при чему услови дефинисани правилником морају бити испоштовани.

Г-дин Жарко Кобиларов, Удружење пољопривредника „Клуб 100П плус“ је удружење великих произвођача у погледу величине поседа и обухвата углавном све секторе, тј. има чланове ратара, повртарара и воћара. Истакао је да је присутан тренд преласка са ратарске на повртарску и воћарску производњу, као интензивније производње. Чланови који се баве повртарством су углавном највећи произвођачи у Србији. Упутио је захтев као представник удружења да се у правилнику изједначе специфични критеријуми за сектор воћарства и сектор повртарства.

Г-дин Зоран Јањатовић је констатовао да је по питању специфичних критеријума у сектору воћарства услов од 5-100 ха, а у сектору повртарства од 3-50 ха, као и да ће бити неопходни додатни подаци и анализе који би поткрепили наведени захтев представника Удружења пољопривредника „Клуб 100П плус“. Истовремено је изразио мишљење да је добро што произвођачи размишљају у правцу интензификације производње.

Г-ђа Радмила Вучишић, Асоцијација пољопривредних произвођача „Војводина аграр“, је напоменула да чланови удружења превасходно представљају ратарске произвођаче али да се и значајан део чланства бави и повртарском производњом. Поставила је питање колико се у оквиру расписаних позива пријава односило на воћарство а колико на повртарство, од укупно 53% поднетих захтева који су се односили на сектор воћа и поврћа. Констатовала је да је сектор воћарства последњих 20 година доживео праву експанзију, што није случај и у сектору повртарства. Из наведеног разлога придружила се предлогу г-дина Кобиларова да се размотре горњи и доњи лимити будући да доњи лимит од 3 ха успорава мале произвођаче који су вољни да се шире.

Г-дин Мирослав Киш, Асоцијација пољопривредника, се осврнуо на проблематику дужине временског периода за обраду поднетих захтева од стране УАП, с обзиром да неки произвођачи ни после годину дана не располажу повратном информацијом о поднетим захтевима и поставио питање да ли ће се у наредном периоду нешто конкретно предузети по питању убрзања обраде поднетих захтева.

Г-дин Жарко Радат потврдио је да постоје захтеви који су у поступку обраде близу годину дана али је ту ситуацију поткрепио ставом да многи пољопривредни произвођачи не би имали никакву шансу да остваре субвенције да није прошле године у оквиру националних мера омогућено подношење захтева на основу предрачуна. Упркос обавезама запослених по питању акредитације за ИПАРД, УАП је обезбедио исплату целокупног буџета предвиђеног за 2017. годину, уз истовремену обраду око 115.000 захтева за разне врсте субвенција из националног програма. Паралелно са тим текао је и процес пријема и обуке нових кадрова, као и процесуирање скоро свих поднетих захтева.

Позвао је удружења на упућивање захтева УАП ради добијања информације о статусу предмета, уз прогнозу када ће исти бити окончан, што би посебно значајно било за захтеве по основу прерачуна.

Г-дин Зоран Јањатовић је констатовао да су евидентирани предлози за измену ИПАРД II програма и позвао заинтересоване стране да поднесу предлоге и сугестије у писменој форми.

Г-ђа Anna Nowak-Wood на тему измене Програма сугерисала је да би добро било да се одреди рок за достављање предлога и сугестија за измену Програма од стране чланова ОП, имајући у виду предстојећу сезону годишњих одмора како би се избегла ситуација журбе пред крај године у смислу припреме захтева за измену Програма.

Г-дин Зоран Јањатовић је позвао заинтересоване стране да до краја јуна доставе у писаној форми предлоге и сугестије изнете у усменој форми са образложењем, како би се исти размотрили и сама процедура измене Програма била приведена крају. У смислу наведеног констатовао је да се најдаље отишло по питању измене Програма за сектор вина и живинарства, док би по питању сектора воћа и поврћа било потребно припремити анализу сектора на основу расположивих статистичких података и информација.

Тачка 14. Дневног реда: Реализоване и планиране активности видљивости и комуникације до краја 2018. године

Г-ђа Сања Продановић, руководилац Групе за техничку помоћ и промоцију програма руралног развоја, МПШВ, информисала је скуп да су у периоду између два састанка ОП активирале ИПАРД странице на сајту МПШВ, као и на сајту УАП, односно ИА, које садрже све релевантне информације везано за ИПАРД кориснике и подносиоце захтева, као и одговоре на често постављана питања. Такође је у новембру 2017. године активирао и е-маил на који сви корисници и потенцијални корисници могу да се обрате писаним путем у циљу постављања питања, што је било врло значајно с обзиром на преко 600 пристиглих мејлова. Тим поводом сваког петка одржавају се редовни састанци УГ и ИА ради договора око одговора на компликованија питања. У међувремену су припремљени и водичи за мере М1 и М3 са информацијама о неопходним условима које треба да испуне подносиоци захтева, односно потенцијални корисници у погледу општих и специфичних критеријума прихватљивости, као и друге релевантне информације. Такође, оба водича садрже и контролне листе за област добробити животиња, безбедности хране, заштите биља, одлагања стајњака итд., као и законодавни оквир за животну средину. Издао је и листов, који је представљен на 85. Међународном сајму пољопривреде у Новом Саду, као и публикација „ИПАРД у 10 корака“. Припрема за информативне радионице подразумевала је два модула за саветодавце у оквиру ПССС и ПСС Војводине, односно четири дводневна модула, при чему су саветодавци били упознати са свим аспектима правилника. У 2018. години је одржан модул са

саветодавцима у циљу добијања повратне информације у смислу најчешћих проблема на терену, како са становишта корисника тако и са становишта саветодаваца. Информисала је скуп о 29 попуњених пословних планова од стране саветодаваца са подручја Централне Србије и 6 пословних планова попуњених од стране саветодаваца из Војводине, што представља укупно 35 пословних планова. Што се тиче одржаних промотивних догађаја, партнери УТ, осим ПССС, били су и СКГО, Привредна комора Србије, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, као и регионалне развојне агенције. Велики број ових догађаја одржан је са пољопривредним произвођачима. Са банкама и развојним фондovima одржан је један информативни догађај, као и са консултантским кућама. Истовремено, један од великих догађаја који је био посебан и запажен одржан је на 85. Међународном сајму пољопривреде у Новом Саду на дан ЕУ, где су гости били г-ђа *Anna Nowak-Wood* и г-дин *Mario Milouchev*, директор ДГ АГРИ, Директорат Е – програми руралног развоја и прениступна помоћ, ЕК. Број пољопривредних произвођача који су пропратили догађаје које су у вези ИПАРД-а организовале ПССС по годинама бележи тенденцију раста (6.500 произвођача 31. маја 2018. године). Ове активности укључиле су зимске школе, трибине, радионице итд. Сличне активности организовала је и ПСС Војводине, која је у првих пет месеци ове године остварила дупло више активности везано за промоцију ИПАРД-а у односу на прошлу годину. Што се тиче предстојећа два позива, планирано је да се одржи још један модул за саветодавце и 9 информативних радионица у оквиру ИПА пројекта у сарадњи са ПССС, Привредном комором Србије, СКГО, присутним члановима ОП, удружењима итд.

Г-дин Зоран Јањатовић је на основу претходног излагања констатовао да је било доста активности на терену из чега су проистекле и врло корисне повратне информације. Затим је позвао чланове ОП да предложе датум одржавања наредне седнице ОП, уз предлог да то буде у последњем кварталу ове године, при чему је изразио наду да ће до тада бити нових информација о спроведеним јавним позивима, као и неких завршених пројеката. Предложио је да термин следећег одржавања буде крајем октобра или почетком новембра.

Г-ђа *Anna Nowak-Wood* је предложила да за наредну седницу ОП једно или два удружења припреме презентацију на којој ће представити своје удружење, што би било од користи за све чланове.

Г-дин Зоран Јањатовић се сложио са предлогом г-ђе *Anna Nowak-Wood*. Изразио је мишљење да је скуп ОП био ефикасан и продуктиван и захвалио се на постављеним питањима и датим сугестијама која су значајна са становишта будућег рада УТ, чиме је завршена Трећа седница ОП. На самом крају састанка најавио је предстојећу теренску посету представника ДГ АГРИ, УГ и ИА потенцијалним корисницима ИПАРД подстицаја.

III Резиме

Закључак	Одбор за праћење	Активности које следе
Усвајање Дневног реда	Дневни ред усвојен консензусом	
Усвајање Записника са Другог састанка ОП	Записник усвојен консензусом	
Информација о спровођењу одлука донетих на Другом састанку ОП	Информација	
Промена именованих чланова/ заменика чланова ОП и представљање нових чланова ОП	Информација	Измена Решења
Друга измена ИПАРД II програма	Информација	Измена програма
Информација о измени Листе прихватљивих трошкова ИПАРД II програм – Тренутно стање у вези спровођења: Први, Други и Трећи јавни позив	Информација	
Четврти и Пети јавни позив за ИПАРД II мере	Информација	Објављивање Четвртог и Петог јавног позива за ИПАРД II мере
План активности видљивости и комуникације	Информација	Спровођење ПАВК

ПОТПИСИ:

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ

Г-дин Бранимир Недимовић,
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде

За Секретаријат ИПАРД Одбора за праћење

Припремила:

Верица Лазин

Г-ђа Верица Лазин, Самостални саветник

Одобрио:

Зоран Јањатовић
Г-дин Зоран Јањатовић, руководилац УТ

